

III. Z ŻYCIA NAUKOWEGO

Sprawozdanie z konferencji naukowej „Molestowanie seksualne. Analiza zjawiska i przeciwdziałanie”

8 marca 2021 roku (on-line)

Studenckie Koło Naukowe Edukacji Równościowej „Emancypacja”, pod merytoryczną opieką Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Interdyscyplinarnej Grupy Badawczej Płeć i Edukacja – Gender & Education, zorganizowało 8 marca 2021 roku konferencję naukową z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet. Konferencja odbyła się pod honorowym patronatem: JM Rektorki UAM – prof. dr hab. Bogumiły Kaniewskiej, Pani Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM – prof. dr hab. Agnieszki Cybal-Michalskiej oraz pod patronatem: Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, Interdyscyplinarnego Centrum Badań Płci Kulturowej i Tożsamości UAM, Projektu „Gdy Nauka Jest Kobietą” UAM i „Życia Uniwersyteckiego”. Ze względu na stan epidemiologiczny konferencja odbyła się w formie zdalnej, na platformie Microsoft Teams. Punktem wyjścia do jej zorganizowania była refleksja nad tematem zjawiska molestowania jako przejawu łamania praw kobiet i dyskryminacji ze względu na płeć.

Konferencja „Molestowanie seksualne. Analiza zjawiska i przeciwdziałanie” składała się z trzech części, podczas których prelegentki i prelegent podzielili się swoją wiedzą oraz doświadczeniem z ponad setką słuchaczy. Zaproszenie do Komitetu Naukowego zgodziły się przyjąć: prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, prof. UAM dr hab. Edyta Głowacka-Sobiech, dr hab. Iwona Chmura-Rutkowska, dr Agnieszka Kozłowska-Rajewicz. Wydarzenie rozpoczęło otwarcie obrad przez Panią Prodziekan do spraw studenckich i organizacji kształcenia – prof. dr hab. Kingę Kuszak, prof. UAM dr hab. Edytę Głowacką-Sobiech, dr hab. Iwonę Chmurę-Rutkowską, dr Agnieszkę Kozłowską-Rajewicz.

Pierwsze wystąpienie, zatytułowane „Czy to nas (nie)dotyka, nas dotyka? – o różnych formach przemocy wobec kobiet” podjęła dr hab. Katarzyna Wyśzyńska z Laboratorium Promocji Zdrowia i Psychoterapii Wydziału Studiów

Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, prezentując refleksję nad rodzajami molestowania i ich przejawami. Omówiła również wyniki badań CBOS i Fundacji STER, ukazujące, jak często mamy do czynienia z molestowaniem. Podsumowując, słuchacze i słuchaczki mieli okazję również poznać przyczyny niezgłaszania działań o charakterze molestowania, poparte przykładami. Następnie prof. UAM dr hab. Barbara Jankowiak zaprezentowała temat: „Przemoc w związkach intymnych młodzieży”, zwracając podczas swojej prelekcji uwagę na rozwój agresji w relacjach adolescentów, przedstawiając dane z projektu Lights4Violence. Omówione zostały takie formy agresji, jak dokuczanie, nękanie, czy tak zwane droczenie się. Przybliżono również czynniki ryzyka i chroniące, podzielone na indywidualne, rodzinne, rówieśnicze, czy dotyczące szkoły. Na zakończenie wypowiedzi słuchacze dowiedzieli się o konkretnych sposobach wspierających pozytywny rozwój młodzieży i ochrony przed przemocą na randkach.

Następnie głos zabrała jedna z organizatorek – dr hab. Iwona Chmura-Rutkowska, poruszając zagadnienie dotyczące doświadczeń molestowania seksualnego nastolatek i nastolatków. Referat, zatytułowany „To zaczyna się wcześniej niż myślimy – molestowanie seksualne w doświadczeniach nastoletnich dziewcząt i chłopców”, uświadomił odbiorcom, jak ważne jest poruszanie tej tematyki oraz jak wiele działań należy podjąć, aby wspierać młodzież. Wystąpienie zostało poparte wieloma różnymi cytatami i zdjęciami z własnych badań, realizowanych w ramach projektu „Rówieśnicza przemoc motywowana stereotypami i uprzedzeniami związanymi z płcią w codziennych doświadczeniach polskich gimnazjalistów”.

Część pierwszą zakończyło wystąpienie prof. UAM dr hab. Barbary Janusz-Pohl z Wydziału Prawa i Administracji UAM. Prelegentka zaprezentowała wykład: „Prawnokarne aspekty przemocy ze względu na płeć – zagadnienia wybrane”, podczas którego przybliżone zostały sposoby kwalifikowania w prawie polskim molestowania jako przestępstwa oraz przedstawiono argumenty świadczące o potrzebie zmian prawa polskiego. Pani profesor wskazała na pozytywny wpływ ratyfikowania Konwencji Stambulskiej wobec osób, które dotknął problem molestowania. Panel ten zakończył się ożywioną dyskusją w dziedzinie poruszanej problematyki.

Drugą część konferencji rozpoczęła dr Anna Gulczyńska wystąpieniem zatytułowanym „Funkcjonowanie kobiet po traumie nadużyć seksualnych”. Prelegentka podzieliła i ukazała trzy grupy kobiet doświadczających w jakikolwiek sposób nadużyć seksualnych. Autorka wystąpienia przedstawiła dwa bardzo ważne rodzaje wsparcia: informacyjne i emocjonalne, potrzebne opisanym wcześniej grupom kobiet. Kończąc, dr Anna Gulczyńska zachęcała do udzielania wsparcia i nie ignorowania objawów molestowania seksualnego u osób z najbliższego otoczenia.

Następnym mówcą był mgr Dariusz Grzemny ze Stowarzyszenia dla Dzieci i Młodzieży SZANSA, który swój czas poświęcił na przedstawienie „Seksistowskiej mowy nienawiści jako formy molestowania”. Prelegent zwracał dużą uwagę na problemy definicyjne oraz potrzebę wprowadzenia zmian i oddziaływań

mających na celu przeciwdziałanie mowie nienawiści, która jest, niestety, dość powszechnym zjawiskiem w Polsce. Jako ostatnia w drugiej części konferencji głos zabrała Aleksandra Jarocka z Alleverse Edukacja Pozaformalna i Fundacji Bezlik, mówiąc o edukacji antydyskryminacyjnej jako profilaktyce molestowania seksualnego. Jak wskazuje Raport Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka „Molestowanie na polskich uczelniach publicznych”, zajęcia antydyskryminacyjne na naszych uczelniach są rzadkością. Prelegentka podkreśliła rolę tego typu szkoleń i edukacji w profilaktyce molestowania seksualnego. Po tym panelu uczestnicy konferencji mieli okazję zabrać głos w dyskusji oraz zadawać pytania.

Trzecią sesję konferencji rozpoczęła prelekcja prof. UAM dr hab. Edyty Głowackiej-Sobiec oraz Klaudii Graf, z tytułowaną „*Piekło Kobiet* T. Boya-Zeleńskiego a przemoc wobec kobiet w okresie międzywojennym w Polsce”. Po zaprezentowaniu krótkiej biografii pisarza, rozważania zostały skierowane na prawne aspekty sytuacji kobiet w międzywojennej Polsce, szczególnie na prawo do przerywania ciąży. Następnie prelegentki poruszyły temat różnic w zasadach obowiązujących mężczyzn i kobiety utrzymujących się z prostytucji. W konkluzji podzieliły się refleksją dotyczącą współcześnie utrzymujących się restrykcji prawnych wobec kobiet.

Jako druga wystąpiła mgr Monika Karwacka z prezentacją: „Przemoc seksualna wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną”. Zwróciła w niej uwagę na problem niedoszacowania skali przemocy seksualnej stosowanej wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz jego źródła. W swoim wystąpieniu prelegentka zawarła wiele danych na temat stopnia przemocy seksualnej wobec osób z lekką, umiarkowaną, znaczną i głęboką niepełnosprawnością intelektualną, a w podsumowaniu podkreśliła, jak z problemem mogą mierzyć się pedagodzy.

Z kolei Magdalena Antolczyk podjęła temat: „Ona była winna! Wiktyimizacja osób doświadczających molestowania”, przybliżając pojęcie wiktyimizacji oraz w jaki sposób ten proces przebiega. Ważne zagadnienie stanowiły mechanizmy obronne stosowane przez ofiary molestowania, a także sposób przedstawiania ofiar przemocy seksualnej w kampaniach społecznych. W drugiej części wystąpienia autorka omówiła proces wiktyimizacji, jak również przedstawienie molestowania oraz sytuacji i poszkodowanych na przykładzie takich dram koreańskich, jak m.in. „*Fight For My Way*”, „*Miss Hammurabi*”, „*Witch's Court*” i „*Waikiki*”.

Ostatnia prelegentka Joanna Kuczora zaprezentowała temat: „W jaki sposób mówić o molestowaniu?”. W swoim wystąpieniu poruszyła temat tabuizacji molestowania oraz zjawiska *victim blaming*. Przybliżyła również definicję wtórnej wiktyimizacji, a także problem kojarzenia gwałtu i molestowania ze sferą obyczaju i tradycji. W podsumowaniu przedstawiła, w jaki sposób powinno mówić się o przemocy seksualnej, aby nie wyrządzić krzywdy osobom poszkodowanym. Trzecią sesję konferencji zakończyła krótka dyskusja oraz pytania skierowane do prelegentek.

Na zakończenie prowadzące konferencję podziękowały uczestnikom, uczestniczkom, prelegentom i prelegentkom za udział w wydarzeniu, a także podzieliły się refleksją na temat istotności tematu przeciwdziałania przemocy seksualnej.

Zapowiedziały również publikację w mediach społecznościowych wywiadów ze specjalistkami i specjalistami odnośnie poruszanej na konferencji tematyki.

Ogólnopolska Konferencja „Molestowanie seksualne. Analiza zjawiska i przeciwdziałanie” stanowiła bardzo dobrą okazję do podzielenia się doświadczeniem oraz wiedzą zarówno przez badaczki i badaczy, jak również specjalistki i specjalistów na ten zazwyczaj przemilczany i trudny temat. Bez wątpienia, konferencja spełniła swoje założenia, o czym świadczy bardzo duża liczba uczestników poszukujących i zgłębiających temat molestowania seksualnego. Na koniec należy zauważyć, że wystąpienia konferencyjne w sposób interdyscyplinarny przedstawiały obrany temat zarówno empirycznie, jak i teoretycznie. Ponadto, przekazano wiele rozwiązań praktycznych w dziedzinie wsparcia osób doświadczających molestowania oraz ich najbliższych.

Klarysa Świeżek, Julia Jezierska